

DZIENNIK POLSKI

wydanie wieczorne.

Wychodzi codziennie o godzinie 1szej z południa, wyjąwszy dnia po uroczystych świątach. Podczas trwania sejmiku wychodzić będzie dziennik dwa razy na dzień: t. j. rano o 9tej i wieczór o 5 godzinie.

Cena we Lwowie rocznie 14 zł. — półrocznie 7 zł. — kwartalnie 3 zł. 50 ct. — miesięcznie 1 zł. 25 ct. w. a.
z przesyłką poczt. 18 „ 9 „ 4 „ 50 „ 1 „ 50 „ „ „ „
„ „ „ „ „ „ 5 „ 40 „ „ 1 „ 80 „ „ „ „

Numer pojedynczy kosztuje 6 ct. w. a.

Kwartalnie: do Niemiec i Prus 4 talary; — do Francji i Anglii 22 franków; — do Włoch 20 franków; — do Szwajcarii i Belgii 16 franków; — do Szwecji i Danii 6 talarów; — do Turcji 16 franków.

Manuskryptów Redakcja nie zwraca.

Listy z pieniędzmi mają być przysyłane franco do biura administracji Dziennika Polskiego.

Listy reklamacyjne nieopieczętowane, nie podlegają opłacie.

ERATY przyjmują się w biurze administracji „Dziennika Polskiego“ za opłatą od miarowa wiersza drobnego druku (petit) za każdorazowe umieszczenie po 5 ct. w. a. z dodatkiem opłaty stópowej za każdorazowe umieszczenie po 30 ct. w. a.

Biura redakcyi i administracji Dziennika Polskiego w domu Ohrsteina przy ulicy Szerokiej na dole.

Zaproszenie do przedpłaty na „DZIENNIK POLSKI“

Cena prenumeracyjna wynosi

a) we Lwowie

na czas dwu-miesięczny od 1. listopada do końca grudnia 1869 . . . . . 2 złr. 40 ct.
na 5 miesięcy od 1. listopada 1869 do końca marca 1870 . . . . . 5 złr. 80 ct.

b) z przesyłką pocztową:

na 2 miesiące tj. od 1. listopada do końca grudnia 1869. . . . . 3 złr. — ct.
na 5 miesięcy od 1. listopada 1869 do końca marca 1870 . . . . . 7 złr. 50 ct.

Listy frankowane lub przekazy pocztowe przesyłać należy do Administracji Dziennika Polskiego we Lwowie ulica Szeroka.

„Rusini“, powieść (z ostatnich dwu dzieł lat) w trzech częściach, (stron 235) przez A. Marjana, jest także do nabycia i w Administracji Dziennika Polskiego — cena 1 zł. 20 ct.

Lwów dnia 6. listopada.

Wczorajsze rozprawy nad poprawką hr. Henryka Wodzieckiego, wniesioną przy ustępie 12. adresu, należą do najważniejszych, jakie kiedykolwiek miały miejsce w sejmie lwowskim. Część arystokracji naszej, zbliżona w zapatrywaniach się swoich do stronnictwa *Vaterlandu* wiedeńskiego, uważała za potrzebne „zaafirmować się“ — jak piszą w *Krakowie* — i uczyniła to z zupełną prawie otwartością. Przemawiali w tym duchu: hr. Henryk i hr. Ludwik Wodzieccy, hr. Stanisław Tarnowski, ks. Jerzy Czartoryski, ks. Władysław Sangusko i — oczywiście — także p. Paszkowski. Przemówienia posłów Skrzyńskiego, Grocholskiego, Bocheńskiego i Chrzastowskiego wymierzone były przeciw różnym częściom tego federalistycznego programu, który nazwaliśmy platonicznym, dla odróżnienia go od programu Smolki. Smolka chce zmusić Austrię do bezpośredniego zaprowadzenia federacji, a wymienieni powyżej panowie chcieliby federację wyprosić u N. Pana, póki zaś N. Pan nie uzna tego za stosowne, kontentują się oni federalistycznymi — westchnieniami.

P. Grocholski już na poprzednim posiedzeniu wystąpił nader energicznie przeciw myśli, tkwiącej na dnie każdego federalistycznego programu, tj. przeciw dobrowolnemu z naszej strony dążeniu do zlania się w organiczną, nierozdzielalną całość, do zawarcia formalnej prawnopolitycznej umowy z królestwami i krajami przedlitawskimi. Fakt dokonany, z którym konieczność każe nam się godzić, i którego skutki rozważaniem korzystaniem z okoliczności możemy tagodzić — a dobrowolna uгода, normująca raz na zawsze stosunki prawnopolityczne naszej dzielnicy polskiej z 16ma większymi i mniejszymi prowincjami austriackimi, to dwie zupełnie różne podstawy naszej przynależności do Austrii. Przyklaskujemy tedy z całego serca słowom p. Grocholskiego: „Oby mi raczej ręka uschła, aniżeli bym miał sankcjonować akt rewindykacyjny!“

Posł Bocheński poruszył praktyczną stronę kwestji spornej między federalistami a nami, kwestję przymierzy, i wskazał na nią, jako na jedną z przyczyn walki w łonie delegacji.

Rezultat wyborów dzisiejszych do Rady państwa pokaza, o ile była usprawiedliwioną nadzieja p. Bocheńskiego, że delegacja już więcej przynierze z ks. Greuterem i z „Grafenbankiem“ zawierze nie będzie. Naszym zdaniem, jeżeli rezolucja ma odnieść skutek pożądany, jeżeli ma przyjść do skutku porozumienie się z większością niemiecką Rady państwa, jest rzeczą niezbędną, ażeby zwolennicy tego porozumienia się mieli większość głosów w delegacji. Uzupełnienie zaś tej ostatniej żywiołami, których sympatje i tradycyjne skłonności budzą wstręt i nieufność w stronnictwie liberalnym, udaremni znowu całą działalność delegacji.

Wyciąg z protokołów posiedzeń Wydziału krajowego z 2., 7., 13., 17., 20., 24., 27. i 31. sierpnia, dalej z 3., 7., 10., 11., 13., 17., 18., 20., 24., 28. i 30. września 1869.

(Ciąg dalszy.)

Wydział krajowy uchwala przedstawienie do ministerstwa sprawiedliwości przeciw okólnikowi wydanemu przez prezydium c. k. sądu krajowego wyjącego we Lwowie z d. 19. sierpnia 1869 w sprawie języka urzędowego w sądach, — z prośbą o cofnięcie tego okólnika i nakazanie sądom, by co do języka urzędowego trzymały się brzmienia i ducha reskryptu ministerjalnego z d. 5. czerwca 1869, co do języka zaś w styczności ze stronami przestrzegają istniejących praw i przepisów.

Wydział krajowy udziela wydziałowi powiatowemu w Rzeszowie bezwrotną subwencję w kwocie 1000 zł. na budowę mostu powiatowego w Tyczynie.

Na prośbę krakowskiego wydziału powiatowego o przyzwoleń prawa poboru myta w Bronowicach Wielkich na drodze powiatowej krakowsko-wrocławskiej i o bezwrotny zasiłek, Wydział krajowy odmawia pierwszemu żądaniu, ponieważ ustanowienie myt należy do ustawodawstwa krajowego, przychylił się zaś do drugiej prośby i udziela jednorazową bezwrotną subwencję w kwocie 1000 zł. na utrzymanie dróg powiatowych.

Wydział krajowy odmawia prośbie wydziału powiatowego w Tarnowie o udzielenie bezwrotnej subwencji w kwocie 3000 zł. na odbudowanie drogi powiatowej z Jomu do Swoszow.

Z wyznaczonej w budżecie na r. 1869 dotacji na subwencje dla dróg gminnych Wydział krajowy udziela dla gminy Łuki w powiecie kałuskim 500 zł., dla gminy Podolina w pow. łimanowskim 400 zł., dla drogi komunalnej z Brzozowa na Warę, Nozdrzec, Izdebski, Hłudow i Przysietnicę do dyspozycji brzozowskiego wydziału powiatowego 2000 zł.; dla drogi wędzierskiej do dyspozycji wydziału powiatowego w Dolinie 6000 zł., dla drogi komunalnej z Jarosławia na Pruchnik dla powiatu jarosławskiego 1000 zł.; następnie na utrzymanie dróg gminnych w okolicy drogi tarnowsko-niedzieckiej między Zakłuczycem a Paleśnicą do dyspozycji brzeskiego wydziału powiatowego 300 zł. (C. d. n.)

Przegląd polityczny.

Austria i Węgry. Według ostatnich telegramów z pola walki w Dalmacji, wznowione operacje wojsk cesarskich przyniosły już niejaki skutek. Oprócz wymienionego bowiem pierwej hrabstwa Lazarewicz, oświadczyli także hrabstwa Bojkowicz i Visnjeni w Żupie chęć poddania się.

Czarnogórcy zachowywali się dotąd neutralnie, mimo niewątpliwiej sympatji dla powstańców. Izba niższa sejmiku węgierskiego przyjęła na posiedzeniu d. 3. b. m. ustawę o zniesieniu kary cielesnej (kijów) w jenerałnej i specjalnej debacie.

Wiadomość o upadku peszteńskiego banku ludowego była mylną. Na konferencji mężów zaufania i znakomitości handlowych i finansowych u ministra skarbu, w której uczestniczyli także ministrowie handlu Gorove, zgodzono się na to, że wobec klęsk giełdowych rząd nie ma środków zaradczych; powinien on jednak zwracać baczną uwagę na byt żywotnych przedsiębiorstw przemysłowych i bronić ich interesu. Uchwalono w końcu, iż rząd ma niezwłocznie przeznaczyć 3 do 4 milionów złr. na udzielenie pomocy zakładom przemysłowym.

Centralna komisja Izby niższej Sejmiku węgierskiego zaproponowała na posiedzeniu dnia 4. b. m. odrzucenie wniosku Iranyego względem wolności wyznania, jako niepoprawnie ułożony i nie dający się przeprowadzić praktycznie — a zarazem wezwał rząd, aby wniósł ze swej strony jak najszybszy projekt do ustawy religijnej. Tissa (imieniem lewicy) odrzucił także projekt Iranyego i postawił wniosek, ażeby wolność wyznania orzec ustawą w zasadzie, a prztem wezwał ministerstwo do przedłożenia szczegółowych ustaw wyznaniowych. Generalna debata jeszcze nieskończona.

Od dnia 3. b. m. nie wydarzył się w Peszcie żaden nowy wypadek bankructwa. Uspokojenie umysłów uspokaja się znowu, giełda trzyma się dość stale, efektów wiele wystawiono na sprzedaż. W ogóle jednak, jak donosi telegram *Pressy* z 4. b. m., położenie targu pieniężnego nie zmieniło się. Wiadomości o wsparciu przez rząd tylko większych zakładów przemysłowych, wywołała między mniejszymi przemysłowcami niezadowolenie, ponieważ i oni cierpią zarówno pod wpływem obecnej katastrofy pieniężnej.

Do *Czasu* pisze z Wiednia korespondent pod znakiem — r:

„Dzienniki paryżkie z cechą półurzędową, jak *Constitutionnel* i *Patrie* dowiadują się nagle o różnych osobliwych rzeczach, a szczególnie o antagonizmie Prus i Rosji i następstwach praktycznych przymierza prusko-austriackiego, o którego zawiazanie teraz ma chodzić, a według jednej wersji, jest ono już gotowem. Otóż o wszystkim tem nie tu nie wiemy. Prawda, że jest w Rosji stronnictwo przeciwne rozpościeraniu się Prus w Niemczech, ale i to rzecz znana, że związki przyjacielskie między dworami pruskim i rosyjskim zamiast uciepieć na usumieniu się hr. Bismarcka, owszem utrwały się przez przewagę polityki dworu nad polityką ministerjalną. O przymierzu austriacko-pruskim nie tu jeszcze nie słyhać, mimo odwiedzin królewicza pruskiego i odwrotania bar. Werthera; polepszyły się tylko stosunki dworskie, ale nie dyplomatyczne. Wielką przynajmniej tu wagę do oświadczenia króla Wilhelma, gdy tenże przyjmował hr. Wimpfena i dziękował mu za podejmowanie syna w Wiedniu,

a zarazem polecił wyrazić cesarzowi życzenie pomysłnej podróży. Ale wspólne działanie Austrii i Prus wobec ruchów Słowian południowych jest zmyśleniem, mogącem chyba mieć źródło w chęci obudzenia u dworu rosyjskiego nieufności ku Prusom.“

Francoja. O zachowaniu się paryżkiej ludności w dniu zadusznym, pisze *Francuska Korespondencja* temi słowy: „Paryż zachował się spokojnie; wprawdzie na cmentarzu Montmartre było kilkadziesiąt tysięcy ludzi, ale publiczność zachowała się tak przyzwoicie, że ustawienie oddziału miejskich sierżantów i gwardji paryżkiej u bramy cmentarza, okazało się zbędnem. Grobowiec Cavagnaca utonął pod powodzią wieńców i kwiatów — a na grobie Alfonsa Baudina złożono także bardzo wiele wieńców. Odsłonięcie pomnika Baudina, odczytano stanowczo na dzień 3. grudnia.“

Reveil podaje prawdziwie „nieprzejednany“ projekt. Oto żąda on, aby lewica domagała się od rządu, aby kosztem państwowego skarbu, pomnik dla Baudina został ustawiony w pośrodku cesarskiego ogrodu, przytykającego do Tuilerjów. Dopóki *Reveil* nie wypędzi cesarza z Tuilerjów, tak długo o praktycznym zastosowaniu jego projektu mowy być nie może. Cesarz jest zaledwie silny, żeby własnej ofierze potrzebował stawiać pomniki.

Ruch wyborczy wzmożył się w ostatnich dniach. W Billeville poruszono na zebraniu kwestję przysięgi, jaką deputowani są obowiązani składać na konstytucję. Komisarz policji dostrzegłszy w mowie obywatela Allixa zniewagę dla konstytucji, oznajmił, że zgromadzenie jest rozwiązane, ale przeciw temu zaprotestował prezes zgromadzenia, poczem komisarz opuścił salę. Do godziny 11tej w nocy trwało zebranie, ale komisarz więcej się nie pokazał. Zgromadzeni oświadczyli się głośno za takimi kandydatami, którzy przysięgi nie zechcą złożyć.

Rochefort, który dla tego godzi się na złożenie przysięgi, że jej nie przypisuje żadnego znaczenia, przyjechał już do Paryża, gdzie wystąpi jako kandydat w pierwszym okręgu wyborczym. — W okręgu tym przyjdzie do zaciętej walki, albowiem w nim będą się współubiegali o krzesło poselskie Picard, Allix i Rochefort.

Co do zdrowia cesarza krąży ciągle niepomyślne wieści, a giełda i świat finansowy jeszcze nie mogą się uspokoić. Dr. Ricard jeździ często do Compiègne, a *France* przynajmniej sama, że podróż cesarza do Paryża i pobyt w Tuilerjach bynajmniej się nie przyczyniły do polepszenia jego zdrowia. Polowania i teatralne widowiska, na których cesarz chciał być obojętnie, musiano odłożyć na czas nieograniczony.

Baron Werther przyjechał już do Paryża. Mówią, że nowy pruski ambasador, przywozi z sobą ważne instrukcje, które mu wręczono w Berlinie.

Pomimo zaprzeczeń półurzędowych dzienników, zdaje się być pewnem, że cesarz w skutek namów generała Leboeuf nosi się z projektem nowej organizacji wojskowej, w której czas służby tak w rezerwie jak i w czynnej armii trwałby najwięcej 6 lat.

Talhouet podjął się trudnej pracy przejednania ministra Forcade ze stronnictwem pośrednim. *Liberté* wątpi, aby to mu się udało.

W najnowszym numerze dziennika *Rappel* znajdują się jeszcze niedrukowane poezje Wiktora Hugo. Jest to rozmowa między trzema koniami. Jeden z koni roboczych prosi o trochę siana, na to woła koń bojowy: „Niech żyje Cesarz!“ — Ten urywek wydaje jako dodatek do poezji noszących nazwę: „*Châtiments*.“

Patrie zapewnia, że projekt ustawy względem zmiany §. 75. konstytucji z r. VIII. został już przedłożony radzie stanu.

Włochy. *L'Indép. Belge* dowiaduje się z Rzymu, że jezuiti, którzy w wiecznym mieście szczytali się dotychczas bezwzględny wpływem, spuścili teraz z tonu. Papież miał w ostatnich czasach powziąć przekonanie, że nie powinien stać się barierą dla postępu. Nieprawdopodobną nie jest ta wiadomość, zwłaszcza, że Pius IX. zmienił już nie raz swój system; jego rządy są długim szeregiem wahań i sprzeczności. Mimo to nie podlega wątpliwości, że intrzygi jezuitów odniosą w końcu najzupełniejsze zwycięstwo. Na uwagę zasługuje, że biskupi *in partibus* i jenerałni wikariusze dotychczas jeszcze nie wiedzą, ażeby w obradach powszechnego soboru będą mogli wziąć udział, chociaż od soboru dzieli nas tylko jeden miesiąc.

Wschód. *Augs. Allg. Ztg.* otrzymała ciekawą list z nad granicy czarnogórskiej, z którego wyjmujemy następujące szczegóły:

Czarnogóra ma w tej chwili 18,000 żołnierzy, dowodzonych przez zdolnych cudzoziemskich oficerów, i zaopatrzonych w iglicówki. — Wysoka Porta buduje z największym pośpiechem nad granicą czarnogórską warowne blokhauzy i obsadza wszystkie wąwozy. — Co do samej Czarnogóry, o czynnem wystąpieniu z jej strony nie może być jeszcze mowy. — *Saviet-basza* gubernator Hercego-

winy oczekuje z Konstantynopola trzech pułków Mizamów. — Rząd kazał w całej Hercegowinie uwięzić bardzo wiele osób, szczyjących się pewnem znaczeniem i wpływem w pojedynczych włościach. Korespondencja, o której mowa, nie wspomina, żeby w Hercegowinie miało już wybuchnąć powstanie.

Z Aten telegrafują pod dniem 3go listopada: „Cesarz austriacki zawiązał szczęśliwie do portu Pirejskiego o godzinie 10. rano. Król grecki, który go oczekiwał w tem mieście, udał się na pokład okrętu „Greif“ na powitanie cesarza. Na dworcu kolei w Pirensie nastąpiło wzajemne przedstawienie osób, należących do orszaku obu monarchów. Podróż do Aten odbyła się w pośrodku tłoku ludności, która wesołemi okrzykami witała cesarza. W Atenach oczekiwała cesarza królowa w pałacu.“

Odjazd cesarza z Konstantynopola nastąpił przy odgłosie dział. Sutan odprowadził dostojnego gościa aż do Kaiku. Podczas odjazdu cesarza wszystkie okręta były oświetlone a działa grzmiały z Dardanelów i siedmiu zamków.

Minister handlu Plener konferował kilkakrotnie w Konstantynopolu z tureckimi ministrami w sprawie tureckich kolei żelaznych. Także i w kwestji taryfy porozumiał się z dobrym skutkiem.

Moskwa. Car przyjmował dnia 2. listopada na uroczystym posłuchaniu nowego amerykańskiego ambasadora. Przyjęcie miało być serdeczne. Poseł oświadczył „że rząd i lud amerykański wielbi i podziwiał cesarza i proszą o powodzenie dla sławnego i sprawiedliwego (!!!) moskiewskiego rządu.“

Kronika.

* **Mianowania.** J. E. minister spraw wewnętrznych nadał Józefowi Hordyńskiemu, radcy namiestnictwa II. kl. na jego własną prośbę opróżnioną posadę starosty powiatowego I. klasy.

Sef c. k. Namiestnictwa mianował adjunktów powiatowych: Wiktoryna Reichelta, Walerego Barańskiego i Zygmunta Masinka konceptistami Namiestnictwa; a adjunktów powiatowych Władysława Marynowskiego, Jana Szalaka, Leona Kopezyńskiego, Michała Pancewicza, Władysława Haleckiego, Michała Towarnickiego, Henryka Cossę i Tytusa Karchesego komisarzami powiatowymi.

Sef c. k. Namiestnictwa mianował konceptowych praktykantów Namiestnictwa Stanisława Czerwińskiego, Albina Światłowski, Bronisława Gurcińskiego, Leopolda Morawets, Roberta Terleckiego, Augusta hr. Dzieduszyckiego, Dr. Kazimierza Chłędowskiego, Dr. Tadeusza Pilata, Michała Kerekjarta, Emiliana Schutta, Edwarda Romera i Bronisława hr. Łosia konceptowymi adjunktami.

* **Walne zgromadzenie Towarzystwa naukowo-literackiego** odbędzie się dnia 27. b. m. w wielkiej sali radnej o godzinie 6. wieczorem. Na porządku dziennym jest wybór prezesa, wiceprezesa i całego wydziału. Dalej porządek czynności później ogłoszony będzie.

Lwów, 3. listopada 1869.

Henryk Schmitt, wiceprezes.

* **Odczyty popularne dla kobiet** rozpocznie oddział lwowski towarzystwa pedagogicznego, podobnie jak w ubiegłym roku, z dniem 15. b. m. Wykładane będą: historia powszechna, historia Polski, literatura polska, historia literatury powszechnej, historia cywilizacji nowszych wieków, psychologia, estetyka, fizyka z chemią i historia naturalna. Profesorowie publiczni, znani zaszczytnie z wiedzy swojej i wymowy, przyrzekli udział swój ze wszelkich miar chwalebnych przedsięwzięciu, dążącemu do rozszerzenia wyższej oświaty między tą częścią publiczności naszej, dla której nie istnieją jeszcze specjalne zakłady tego rodzaju, jakimi są akademie. Jesteśmy pewni, że panie nasze, dawszy już w przeszłym roku chlubny dowód zapału do nauk, uczęszczać będą licznie i gorliwie na powyższe prelekcje, które przez pięć miesięcy z wyjątkiem niedziel, dni świątecznych i czwartków odbywać się będą w wielkiej sali ratuszowej od godziny 4tej do 5tej po południu. Bilet wstępny kosztuje 6 zł. w. a. Matki uczęszczających panien wolne są od opłaty. Zapisywać się można poczynawszy od 8. b. m., codziennie przy wstępie do sali ratuszowej od godziny 2. do 4. po południu.

* **Namiestnictwo** zatwierdziło zmienione statuta stowarzyszenia dostarczania potrzeb domowych, w skutek czego — jak się dowiadujemy — będzie w przyszłym tygodniu zwołane walne zgromadzenie towarzystwa, celem wyboru nowego wydziału i ukonstytuowania towarzystwa na podstawie nowych statutów. Członkowie rokuja rekonstytuowanemu towarzystwu wielką przyszłość i cieszą się nadzieją znacznych korzyści, których dotąd w zupełności osiągnąć nie zdołano.

Podzielamy w zupełności nadzieje i życzenia stowarzyszonych; lecz nie możemy pominąć z naszej strony uwagę, że nadzieje te tylko wówczas będą ziszczone, jeśli członkowie towarzystwa czynny wezmą udział (gdyż korzyści tylko przy ciągłym, znacznym obrocie osiągnąć się dadzą), i jeżeli zarząd towarzystwa poruszony zostanie w ręce doświadczone i chętne do spełnienia przyjętych obowiązków. W interesie preto rozwoju towarzystwa życzyć należy, aby członkowie na walnem zgromadzeniu jak najliczniej się zebrałi.

* **Minister hr. Potocki** miał mieć według doniesień naczelnego świadka do *L'Espresso* podczas przejazdu swego przez komorę radiwiłowską niemiłe zajście z urzędn-

kami rosyjskimi. Na komorze zapytał hr. Potockiego jakiego podrzędnego urzędnika o nazwisko i stan. Na otrzymaną odpowiedź odrzekł ten zakomity znawca ludzi, że minister nie jeździ w sukniach cywilnych, i że nie zna ministra, któryby się nazywał hr. Potockim, że przeto paszport jest fałszywy. Będąc o prawdziwości słów swoich mocno przekonany, zabierał się właśnie ten urzędnik osadzić hr. Potockiego, w bezpiecznym miejscu, gdy na to nadsejdz wyższy urzędnik i uwołał hrabiego od widoku niedorzecznego przesładowcy.

* **Przegląd Polskiego** zeszyt listopadowy zawiera: „Kosze i koszyki” (powieść) przez Światowida; — „Zamecki podolskie na kresach” (e.d.) przez Dr. Antoniego J.; — „Stosunki dyplomatyczne Zygmunta Augusta z domem austriackim (1548—1572)” przez Józefa Szujalskiego; — „Matka” (wiersz) Al. Fr.; — „O pradach wieku” przez Zyg. Lud. Dębickiego; — „Przegląd polityczny” przez St. Koźmianę; — Kronika bibliograficzna.

* **Journal de Paris** donosi, że Wiktor Hugo wykończył właśnie nową powieść p. t. „Zbrodnia drugiego grudnia”.

* **Do Wiednia** zwoła już ofiary powstania z Dalmacji. Wczorajszym rannym pociągami przywieziono pierwszy transport rannych. Między innymi znajduje się tam także porucznik Koeh z pułku Maroicic, kapitan Schlager z 11. batalionu strzelców, i dwóch jednorocznych ochotników.

* **Węgierscy ministrowie.** Niedawno weszli Paweł Rajner, nowy minister, i Wilhelm Toth, państwowy sekretarz, do pewnego klubu, w którym przyjęto ich bardzo serdecznie. — „Wszystko to bardzo pięknie” — rzecze Rajner — „gotowi jednak na nas powiedzieć, że jesteśmy schwartzgelberny”. Minister jest bowiem brunetem, a sekretarz impertinent blond.

* **Humor Ojca świętego.** Rzymski korespondent do *Pall Mall Gazette* opowiada o Piusie IX. następującą anegdotkę: Przed kilkoma dniami odwiedził Ojciec święty fabrykę tytoniu w *Trastevere* i otrzymał od dyrektora fabryki kilka tysięcy sztuk najlepszych cygar. Jego Świątobliwość był w najlepszym humorze, a gdy się dowiedział, że w fabryce tej pracuje wielka ilość młodych dziewcząt, pięknej urody ale nie najpiękniejszego charakteru, odrzekł: „Prowadźcie mnie więc do tego rodzaju służby”.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

— Wyciąg z protokołu posiedzenia komitetu c.k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego z dnia 9. października. 1869. Przewodniczy prezes Towarzystwa; obecni członkowie komitetu pp. Henryk Strzelecki, Józef Pajczkowski, Eligiusz Dr. Białokórski, Mieczysław Marasé, Tomasz Dr. Stanecki i Mieczysław Szczepański.

I. Zawiadania prezes, iż budowniczy p. Kuhn przedłożył plan i kosztorys wystawie się mających w Dublanach budynków mieszkalnych dla nauczycieli do 15. b. m.; dalej iż wniosł do Sejmu krajowego petycję komitetu o rozszerzenie patentu o wykupnie lub regulacji służebnictw także do poborów z cudzych gruntów stawowych.

II. Uchwalono na wniosek p. Staneckiego podnieść płacę weterynarza p. Hubickiego z 300 na 420 zł., a to z powodu zwiększonej liczby wykładanych godzin, przez powierzenie mu wykładania fizjologii zwierzęcej w szkole dublańskiej.

III. Wzięto do wiadomości przyłączenie się członków Towarzystwa w powiecie Żółkiewskim zamieszkałych do oddziału Rawsko-Cieszanowskiego, oraz wybór przewodniczącego w osobie p. Juliana Skólimowskiego.

IV. Na wniosek p. Szczepańskiego uchwalono wniosek do sejmiku petycję w sprawie obniżenia taryfy przewozowej na kolejach galicyjskich.

V. Uchwalono na wniosek dyrektora Dublan uczynić przedstawienie do Wydziału krajowego, iżby z kwoty 1000 zł. przeznaczoną z funduszu krajowego na 10 stypendjów dla uczniów dublańskich — utworzono na przyszłość 6 stypendjów, mianowicie: 1 styp. do 300 zł., 2 do 200 zł., 3 do 100 zł.

VI. Odnosnie do dawniejszego reskryptu ministerstwa rolnictwa uchwalono na wniosek p. Białokórskiego przesłać p. ministrowi nowy statut, a zarazem odpowiedzieć, iż statut ten odpowiada zupełnie wymaganiom wyżej powołanego reskryptu ministerjalnego.

VII. W sprawie legatu stypendyjnego a. p. ks. kan. Żmigrodzkiego w liście zastawnym na 500 zł. — uchwalono na wniosek tegoż referenta: a) wyliczyć rzeczonemu funduszu stypendyjny z funduszu Towarzystwa; b) rozpatrzyć się bliżej w fundacji, czyby ten sam w sobie szczyty funduszu nie dał się do innej fundacji przyłączyć.

VIII. Udzielono p. Białokórskiemu upoważnienie do zaskarżenia masy po a. p. Karolu Skibińskim, w celu wprowadzenia w życie legatu 100 zł. rocznie na rzecz szkoły dublańskiej.

IX. Na wniosek p. Henryka Strzeleckiego, uchwalono: poprzeć petycję do Sejmu, podanie krakowskiej komisji fizjograficznej, w przedmiocie ochrony ptaków pożytecznych, oraz żądać subwencji na wydanie dziełka popularnego o zwierzętach szkodliwych i pożytecznych kulturze siemianiskiej.

Kasimiera Grocholski

Prezes Towarzystwa gospod. gal.

— Kraków 2. listop. Targ na Kleparzu był tak mało znaczący, że nie wiele o nim powiedzieć można. Szczególnie wczorajszą uroczystość ww. świątych i dzisiejszy dzień zaduszny, który po wsiach obserwowany i jako święto kościelne obchodzony bywa, wpłynęły znacznie na takowy; z tego też powodu dowóz był nadzwyczaj mały, który jednakowoż przez tutejszych męczników i spekulantów rozkupiony został. Ceny dotychczas nie mogą się jeszcze ustalić, lecz utrzymują się chwiejnie z bardzo małymi odmiannami. Znaczniejsi właściciele nie dosyłają jeszcze swych produktów na targi, wyczekując podwyższenia cen. Obecnie tylko mniejsi posiadacze i właściciele dostarczają swoich niewielkich zapasów na targi.

Płacono pszenicę czerwono 9-50 do 10 zł., pszenicę białą 10 do 10-50, żyto 6 do 6-50, jęczmień 5 do 5-50, owies 3 do 3-50.

Tym razem innych produktów nie dowieziono na targ. — Wykaz od dnia 26. do 29. października na targ do Oświęcimia przypędzono i sprzedano wołów:

Z Besarabii 300 sztuk wagi od 525 do 600 funtów, płacono za sztukę po 178 zł.; z Moldawy 80 sztuk w. hol. 450 do 525 funt., płacono za sztukę po 152 zł. 50 ct.; z Galicji 295 sztuk wagi hol. 400 do 450 funt., płacono za sztukę 143 zł.; razem 675 sztuk.

Z tychże przedano w okolicę 3 sztuki, do Szląska 47 sztuk, do Morawy 375 sztuk, do Czech 220 sztuk.

Odwieziono do Wiednia nieprzedanych 80 sztuk; razem 675 sztuk.

Ostatnie wiadomości.

Główna kwatery wojsk operujących w Żupie była 4 b. m. w Sutwarze. Tegoż dnia odeszły tam posiłki zandarmerji. Operację generała Dörmusa od strony Kotaru skombinowane są z ruchami pułkownika Schönfelda posuwającego się od Budwy ku północy.

Dnia 3. i 4. b. m. zaszyły w Żupie potyczki. Dom greckiego popa Jovo Radowanowicza w Sutwarze spalono. Straty wojska w dniu 3. b. m. wynosiły 2 zabitych i 8 rannych.

Z Mostaru w Hercegowinie donoszą, że kraj-ska tureckie wyruszyły w celu obsadzenia granicy hercegowińskiej, i że kordon już został zaciągnięty.

Na posiedzeniu Izby niższej sejmiku węgierskiego d. 4. b. m. odpowiedział minister skarbu Lonyay na interpelację Iranyego i Jokaja w kwestji bankowej, i zaproponował wysadzenie komisji enquetowej. Jest on wprawdzie za bezwarunkową wolnością bankową, wszelako rzecz ta wymaga dojrzałej rozważ. Iranyi postawił potem wniosek, aby nie dawać tej komisji żadnej instrukcji. Jokaj zgadzając się na enquetę, skreślił w dłuższej mowie smutny stan pieniężny, przypisując winę jego wyłącznie wiedeńskiemu bankowi.

Według telegramu z Pragi z dnia 4. b. m. proboszcz z Witkowie, ks. Antoni Sachs, skazany został tegoż dnia na tajnem posiedzeniu sądu za obrazę majestatu na trzymiesięczne ciężkie więzienie.

Telegramy z Pesztu z 4. bm. do *Tages-Press* donoszą, że upadek firmy Kohena pociągnął za sobą bankructwo następujących firm: Augusta Knittel, Pollak, Paris i Szegediner Fabrikhof. Na rozwiązanie towarzystwa budowniczego nie zezwolił walne zgromadzenie. Jedną z znacznych firm zbożowych ułożyła się, co wstrzymało dalsze upadłości. Wzburzenie nie uspokoiło się jeszcze. Efektów wystawiono na sprzedaż ogromnie wiele. Tramway 130, Omnibus 12. Kilka domów wekslarskich chwieje się.

Czas zamieścił następujące dwa telegramy: Berlin 5. listopada. Minister skarbu Camp-hausen wyjaśnił w Izbie swój plan finansowy, zakładający się na uwolnienie państwa od obowiązku corocznego umarzania długów publicznych o 1%, tudzież na zamianę długu publicznego na dług rentowy po 4 1/2% za premj 1%. Stronnictwo narodowo liberalne gotuje przeciw wnioskowi Virchow'a o rozbrojenie, wniosek umotywowany przejęciem do porządku dziennego.

Paryż 5. listopada. W niedzielę przytrzyma-no u wejścia do zamku w Compiegne jakiegoś bezbronnego człowieka, który oświadczył, iż zamierzył zabić cesarza. Zdaje się, że człowiek ten jest obłąkany.

XXXIV. posiedzenie Sejmu

dnia 6. listopada.

Początek o godzinie 1/2 11. Po przyjęciu protokołu interpeluje Skrzyński przewodniczącego komisji konstytucyjnej p. Wodzieckiego Henryka, ak stoi sprawa z wnioskiem p. Krzeczunowicza względem pomnożenia liczby posłów z miast?

Wodziecki odpowiada, że w tym przedmiocie dotąd panuje w komisji konstytucyjnej wątpliwość, i nie przyszło do zgody, bo kwestja pomnożenia stoi w związku z ustawą zasadniczą o reprezentacji państwa pod względem rozkładu i liczby delegatów z pojedynczych okręgów wyborczych. Węch chodzi o to, że należałoby wystąpić z wnioskiem do Rady państwa, aby mógł przeprowadzić tę sprawę.

Skrzyński niezadowolony tem, stawia wniosek, aby polecono komisji, zająć się tą sprawą pilniej, i na tej sesji jeszcze przedłożyć projekt do ustawy, zmieniającej statut krajowy.

Wodziecki Henryk. W takim razie oświadczam imieniem komisji, iż wkrótce do Wysokiej Izby wniesiemy kwestję rozstrzygnięcia zasady, ażali w obec ustawy obowiązującej można wystąpić do Rady państwa z wnioskiem względem zmiany rozkładu delegatów na okręgi wyborcze.

Izba mocno rozstragniona przyjęła tę zapowiedź do wiadomości.

Marszałek zarządził wybory do Rady państwa, a mianowicie nasamprzód z kurji głosów wirylnych i większych posiadłości, powołując na skrutatorów pp. Agopsowicza, Cieńskiego, Majera, ks. Dzerowicza, Fihausera, Gnońskiego Jana, ks. Krzyżanowskiego, Bataglie, Samelsona, ks. Nau-mowicza, Miera i Weigla.

Z kurji tej wypadła wybrać 7. delegatów.

Przy głosowaniu wielu z frakcji ruskiej powynosiło się ze sali. Ze nie głosują, oświadczyli: Boczkowski, Borkowski, Hoszard, Młocki, Rutowski, Smolka i Tyszkowski.

Głosy rozstrzelali się. Na 102 głosujących przy absolutnej większości 52, otrzymali absolutną większą ość: Grocholski 95, Horodyski 65, Gross 60, Pietruski 53 głosów. Niżej absolutnej większości otrzymali: Chrzanowski 48, Torosiewicz 47, Czerkawski 46, Gniwosz 42, Koźmian 39, Krzeczunowicz 36, Krański 31, Hubicki 30.

Nastąpiło głosowanie jeszcze na trzech. Głosowało 100, absolutna większość 51. Wybrany został tylko Torosiewicz otrzymawszy 53 głosy.

Od głosowania wstrzymał się oprócz wymienionych powyżej także ks. Dzerowicz i Zynczak.

Grocholski oświadcza, że będąc chorym nie może przyjąć mandatu. Jak długo mu siły pozwalają, chętnie służył krajowi, dziś już nie może jechać do Rady państwa, a więc prosi, aby ks. marszałek zaraz na jego miejsce zarządził nowy wybór.

Gross. Ja także muszę oświadczyć W. Izbie, że zaszczytu, który mię trafił, pod żadnym warunkiem przyjąć nie mogę. (Jeden głos: Brawo!)

Marszałek. Nasamprzód przystąpimy do dzisiejszego wyboru na dwóch delegatów z pomiędzy czterech, którzy najwięcej głosów otrzymali; wybór w miejsce Grocholskiego i Grossa odłożymy na koniec.

Nastąpiło trzecie głosowanie. Rezultat następujący. (Głosujących 97, absolutna większość 48. Krzeczunowicz otrzymał 48, Czerkawski 49 głosów.

Krzeczunowicz rzeka się mandatu, gdyż oprócz innych powodów jest i ten, że w kraju może być pożyteczniejszym, aniżeli w Wiedniu. (Głos z galerji: brawo!)

Marszałek zarządził głosowanie na jednego delegata z pomiędzy czterech posłów miasta Lwowa.

Na 98 głosujących wybrany Wild 86 głosami, (Młocki 8, Czernyński 2, Smolka 1 głos.)

Nastąpił wybór jednego delegata z kurji miejskiej Biała-Kraków (z pomiędzy 4: Majer, Samelson, Zyblikiewicz, Seidler.)

Wild. Stosunki moje są tego rodzaju, że żadną miarą mandatu przyjąć nie mogę. Nigdy nie usuwałem się od żadnej pracy krajowej, ale dziś jestem zmuszony odmówić, nie mogąc się wy-dalać ze Lwowa.

Marszałek. Nastąpi tedy ponowny wybór z miasta Lwowa.

Z kurji miejskiej Biała-Kraków wybrany: Zyblikiewicz 50 głosami na 96 głosujących (Majer 8, Seidler 7 głosów.)

Marszałek. Następuje głosowanie na delegata z okręgu wyborczego miast Tarnowa, Rzeszowa i Nowego Sącza, (z pomiędzy 3: Koczyński, Rutowski, Zbyszewski.)

Zyblikiewicz Wielu życzeniem jest, aby ks. marszałek zawiesił posiedzenie na kwadrans.

Marszałek. Zawieszam tedy posiedzenie na 1/4 godziny. Sala się wypróżnia.

(Godzina 1/2 2 z południa.)

Po 5-minutowej przerwie, gdy się znowu zgromadzili posłowie w sali, Czerkawski i Zyblikiewicz złożyli także mandaty, oświadczając, że w teraźniejszych okolicznościach nie mogliby pożytecznie działać dla kraju w Radzie państwa.

Marszałek. Wśród takiego rozbitcia widzę, że wybory delegatów dziś z trudnością tylko mogłyby być uskutecnione. — więc odkładam je do poniedziałku. (Głosy: dobrze! dobrze!)

Possinger wychodzi ze sali.

Izba przystępuje do dalszego porządku dziennego, tj. obrad nad wnioskiem rządowym o nadzorach szkolnych.

Telegramy „Dziennika Polskiego“.

Wiedeń 6. listopada. Książę Adolf Auer-sperg objąć ma posadę namiestnika Morawy. Kardynał arcybiskup Rauscher wyje-dzie w drugiej połowie listopada do Rzymu.

Berlin 6. listopada. Izba deputowanych odrzuciła Virchow'a wniosek rozbrojenia.

Florencja 6. listopada. Król miał noc niespokojną. Febra wzmogła się nieco.

Bukareszt 6. listopada. Izby zwołane zostały na dzień 27. listopada na sesję zwy-czajną. Nowozaślubiona para książęca wróci do kraju jeszcze przed otwarciem Izb.

Cennik Izby handl. i prz.			Płać		Żądają		
we Lwowie dnia 5. listopada			w. a.		w. a.		
I. Akcje za sztukę.			zł.	ct.	zł.	ct.	bez kuponu bieżącego
Kolei gal. Kar. Ludwika			234	25	236	00	
Kolei Lwow.-Czern.-Jassy			194	25	195	75	
Banku hyp. g. z wpł. 40%			00	00	98	00	
Papieru czerlaskiej			00	00	00	00	
Galic. Banku krajowego			00	00	83	00	
II. Listy zastawne za 100 zł.							
Tow. kred. gal. w. a. 5%			90	00	90	50	
Tow. kred. gal. w. a. 4%			79	25	79	75	
Banku hypot. galic. 6%			88	25	89	00	
Galic. zakładu kred. włościańskiego			92	00	93	00	
III. Obligi za 100 zł.							bez kuponu bieżącego
Indemnizacyjne galic.			72	75	73	25	
„ wk. Krakows.			00	00	00	00	
„ ks. Bukowiń.			00	00	00	00	
Pożyczki głodow. z r. 1866 po 7%			100	00	101	00	
Pierwsz kol. gal. K. L. I. em.			00	00	00	00	
„ „ „ „ II. em.			00	00	00	00	
„ „ „ „ Lw. Czern. I. emi.			00	00	00	00	
„ „ „ „ „ II. „			00	00	00	00	
IV. Monety.							bez kuponu bieżącego
Dukat holenderski			5	77	5	56	
Dukat cesarski			5	80	5	89	
Napoleondor			9	88	9	95	
Półimperjal rosyjski			10	4	10	20	
Rubel srebrny rosyjski			1	88	1	94	
„ papierowy			1	52 1/2	1	54	
Banknoty polskie za 100 złr. pol.			00	00	00	00	
Talar pruski srebrny			00	00	00	00	
Pruskie biletu kasowe			1	82 1/2	1	84	
Srebro			122	00	123	25	

Ceny targowe lwowskie.

Towary	Korzec wagi funt. wied.	Na gotowe			
		od		do	
		zł.	ct.	zł.	ct.
Pszenica	170	8	50	8	50
Zyto	160	4	75	5	00
Pszonicy	170	00	00	00	00
Żyto	160	00	00	00	00
Jęczmień	140	5	00	5	25
Owies	100	2	80	3	00
Kukurudza	170	4	50	4	75
Hreczka	140	4	60	4	70
Koniczyna	180	42	00	44	00
Rzepa	160	13	50	13	75
Liniaka	150	10	50	10	75
Groch	180	5	50	6	00
Łój	100	31	50	32	00
Potaj	100	14	50	15	50
Chmiel	100	50	00	60	00
Spirytus	12	75	13	00	00

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 4. listopada 1869.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pienią-dze	towar
Z pożyczki państwowej z procentami od stycznia do lipca po 5%	69.15	69.25
Od kwietnia do października po 5%	68.90	69.—
Pożyczka w srebrze 1864 (ft. szt.) zwrotna w 35 latach po 5%	59.50	59.60
Pożyczka w srebrze z 1865 (franki) zwrotna w 37 latach po 5%	97.—	98.—
Przezn. do wyl. z r. 1839 całe losy	234.—	236.—
„ „ „ 1839 piąta część losów	234.—	236.—
„ „ „ 1854 po 250 zł. 4%	89.50	90.—
„ „ „ 1860 po 500 zł. 5%	93.—	94.10
„ „ „ 1860 po 100 zł. 5%	99.25	99.75
Pożyczka z r. 1864 (z premj) po 100 zł.	114.75	115.—
Renty Como po 42 lir. austr.	23.—	24.—

B. Krajów koronnych.

Obligacje indemnizacyjne po 5% za 100 zł.		
Czech	92.—	93.—
Bukowiny	72.50	73.50
Galicji	71.75	72.50
Nizszej Austrii	94.50	95.50
Siedmiogrodu	73.50	74.—
Węgier	79.—	79.50
Galic. pożyczka głodowa z r. 1866 po 7%	100.—	100.50

2. Akcje.

Banku anglo-austr. na 200 zł. (20 ft. szterl.) z wpłatą 50%	231.—	232.—
Inst. kred. dla handlu po 160 zł. w. a.	232.50	233.—
Niz.-austr. Tow. eskont. po 500 zł.	800.—	803.—
Galic. banku kraj. po 200 zł. wpl. 40%	—	—
Galic. banku hyp. po 200 zł. wpłaty 40%	—	—
Banku narodowego	710.—	711.—
Austr. Towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	543.—	545.—
Kol. ces. Elżbiety po 200 zł. m. k.	179.25	179.75
Póln. kolej po 1000 zł. w. a.	2085	2095.
Kolej Kar. Lud. po 200 zł. m. k.	234.50	235.—
Lwowski-Czerniow. kolej po 200 zł. w. a. w srebrze (20 funt. szt.)	194.50	195.—
Tow. kol. żel. państwa po 200 zł. m. k. (500 fr.)	376.50	377.50
Póln. kolej państw. po 200 zł. w. a. (500 fr.)	250.25	250.75
Spółki Boryslawskiej po 200 zł. w. a.	—	—
Wiedeńskiego banku handlowego	42.—	44.—

3. Listy zastawne.

Pow. austr. Towarz. kr. ziem. przezn. do losow. po 5% w srebrze	(za 100 zł.)	107.50	108.—
Gal. Tow. kred. w w. a. po 4%	79.—	80.—	
Gal. Banku hipot. po 6%	88.—	89.—	
Gal. zakł. kred. włośc. do losow. po 6%	92.—	93.—	
Banku narod. w wal. austr. przezn. do losow. po 5%	98.40	98.80	
Węg. Towarz. ziemskie po 5 1/2%	91.—	91.50	
„ „ „ (rents) po 6%	—	—	

4. Obligacje z prawem pierwszeństwa.

Kolej północ. po 100 zł. m. k.	91.—	91.50
„ „ „ po 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Kolej gal. Kar. Lud. śr. po 300 zł. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
Kolej gal. Karola Ludwika II. emisja . . .	95.—	95.50